

Vejle Kommune, Vandmiljø
Att.: Tony Bygballe
Kirketorvet 22
7100 Vejle

Annette Bonde

anhbo@vejle.dk

24. august 2023

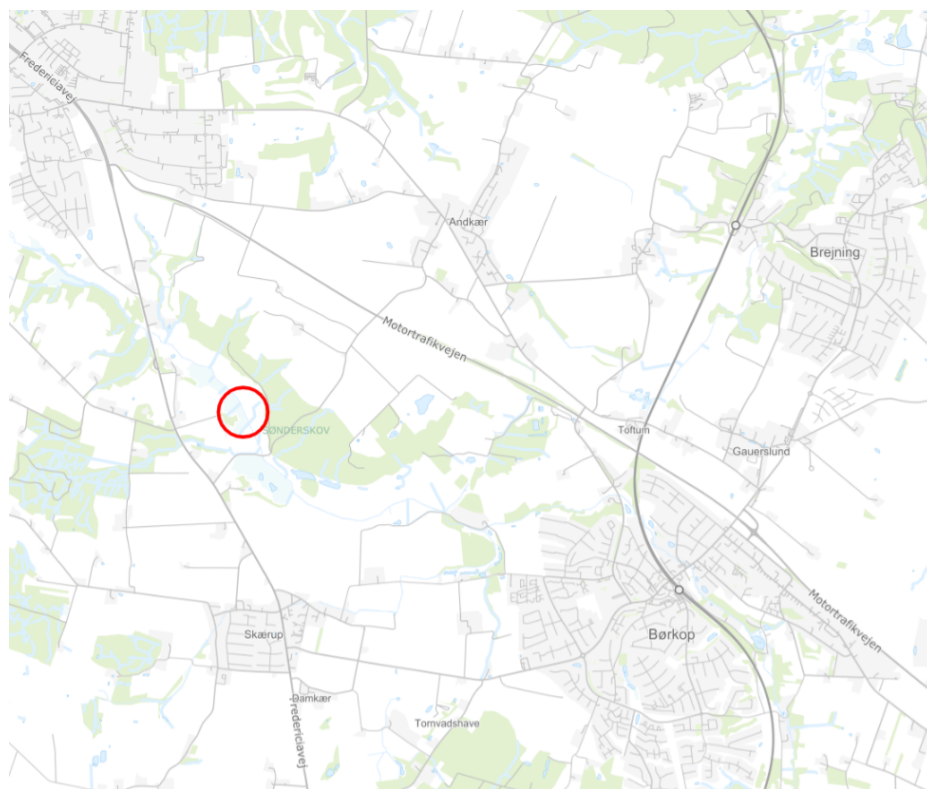
J. nr.: 06.02.10-P19-3-23

Tilladelse til restaurering af Skærup Å

Vejle Kommune har 13. juni 2023 modtaget en ansøgning om tilladelse til restaurering af Skærup Å.

Projektet er et led i statens vandområdeplan 2016-2021 og udføres af Vejle Kommune. Formålet med projektet er at forbedre de fysiske og biologiske forhold i åen ved at genslynge vandløbet, plante træer, anlægge gydebanker og fjerne spærringer.

Ansøgningen har været i offentlig høring i 8 uger. Se høringssvar og kommunens svar herpå sidst i tilladelsen.

Teknik & Miljø Vand

Kirketorvet 22, 7100 Vejle
Tlf.: 21 81 85 50

**Åbningstider
Fremmøde**
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Figur 1: Oversigtskort. Projektområde markeret med rød cirkel.

Kommunens afgørelse

Der meddeles hermed tilladelse efter vandløbslovens¹ § 37 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, jf. § 3 på følgende vilkår:

1. Restaureringen skal udføres jf. ansøgningen
2. Alle udgifter til anlægsprojektet påhviler ansøger - Vejle Kommune.
3. Anlægsarbejdet må ikke give anledning til materialeflugt eller anden forurening, der kan skade vandløbet.
4. Der gives tilladelse til nødvendige midlertidige anlægsmæssige foranstaltninger inden for projektarealet
5. Hvis der i forbindelse med gravearbejdet fremkommer kulturhistoriske eller arkæologiske spor, skal gravearbejdet straks indstilles og Vejle Museum kontaktes på tlf. 76 81 31 00.

Sagsfremstilling

Ansøgningen

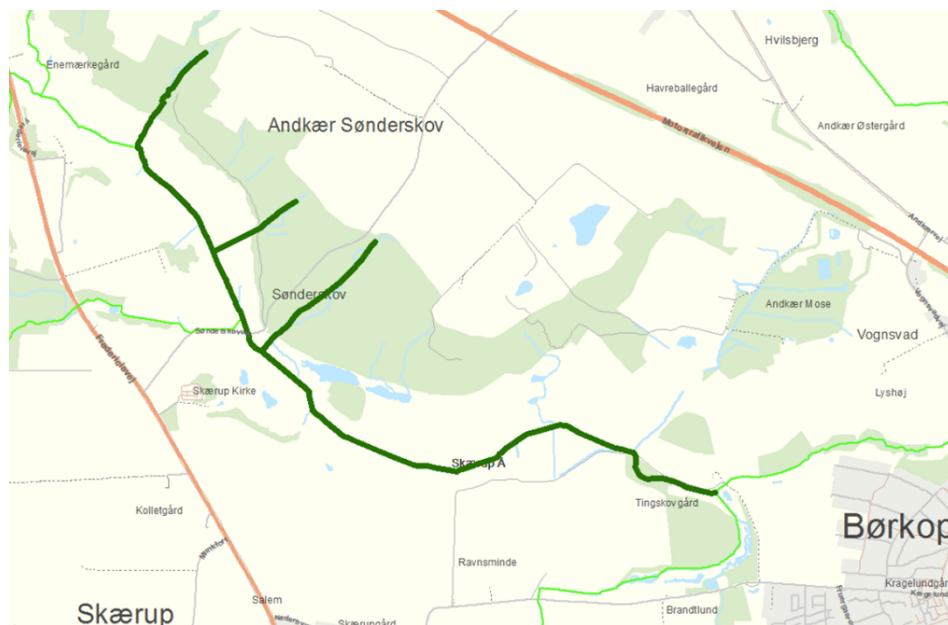
1) Formål

Formålet med projektet er:

- at restaurere vandløbet ved at genslynge vandløbet, plante træer, gydebanks, standsten, fjerne spærring og rodkager. En stor del af vandløbets forløb og brinker bibeholdes.

Projektområdet er beliggende umiddelbart 7 kilometer sydøst for Vejle. Projektområdet strækker sig over ca. 4,1 km, men der skal nødvendigvis ikke restaureres på hele strækningen.

Den udpegede strækningen er vist med grøn på nedenstående kort.

¹ LBK nr. 1217 af 25/11/2019

Figur 2: strækning udpeget til restaurering jf. vandområdeplanerne 2016-2021

Projektområdets lokaliteter kan tilgås fra Fredericiavej til Sønderskovvej fra Fredericiavej. Der skal laves noget ved Sønderskovvej og i projektområdet opstrøms vejen og kun i hovedløbet af Skærup Å.

Hele projektområdet ligger uden for det område, hvor der blev lavet vådområde i 2012.

Følgende tiltag skal laves i projektområdet:

- Gensnoning af vandløb.
- Etablering af bred å-strækning.
- Etablering af gydebanker.
- Plantning af træer.
- Udlægning af standsten og dødt ved.
- Midlertidigt sandfang.
- Kreaturovergang på det gensnoede vandløb.
- Fjerne styrt ved bro på sønderskovvej.

2) Detailplaner

Gensnoning af vandløb.

Vandløbet følger de nuværende matrikelgrænse, hvor vandløbet i øvrigt løb inden det blev udrettet. Vandløbet etableres øst for matrikelskellet.

Den udrettede del er 355 meter i dag og den bliver 470 meter efter tilbagelægning i den gamle trace. Det vil sige at vandløbet bliver 115 meter længere.

Den nye strækning skal være 1,2 meter bred i bunden og siderne skal anlægges med hældningen 1 til 1,5. Strækningen laves med et fald på 1,16 promille.

Genslyngningen starter i station nummer (regulativ) 9430 i kote 25,58 og ender i station nummer 9340 i kote 25,27.

Der skal graves 950 m³ op til det nye vandløb. Det opgravede skal bruges til at dække den afsnørede del af.

På nedenstående kort kan ses, hvor vandløbet slynges med blå farve.

Figur 3: strækning af Skærup Å som genslynges

Etablering af bred å-strækning

Som et alternativ til gensoning laver vi en strækning, hvor vi laver vandløbet 5 meter bred, ved at grave af brinken i den ene side, brinken graves ned, så den ligger ca. 30 cm over bunden af vandløbet.

Strækningen laves 50 meter lang 10 meter før og efter denne strækning udvides og indsnævres vandløbet på de 10 meter.

Brinkerne anlægges med anlæg 1,5.

Etablering af gydebanker

Der etableres 4 gydebanker på strækningen, der fremgår af kortet nedenfor.

Placering af gydebankerne er vist på nedenstående kort med rødt.

Figur 4: placering af gydebanks i Skærup Å

Gydebanksene laves med et fald på ca. 6 promille. Gydebanksene etableres ved at grave ca. 25 cm af bunden i hele bredden. Der fyldes op med grydegrus, således at det ender med at der er 3 cm fald hen over gydebanksen. Det vil sige at ved starten af gydebanksen hæves gruset 3 cm op over den eksisterende bund og falder jævnt ned til enden af gydebanksen. Banksene laves 5 meter lange og bredden på vandløbet er 1,2 meter. Grydegrus skal bestå af 85 % nødder og 15 % singels. Dette tilberedes af harpede materialer ved mekanisk blanding, indtil materialet optræder som en homogen masse.

Nøddesten: 16-32 mm

Singels: 32-64 mm

Plantning af træer.

Der vil i forbindelse med gydebanksene, blive plantet træer langs med disse, primært på sydsiden. Der regnes med ca. 5 træer ved hver banks. På hele strækningen plantes grupper af træer, bestående af 5-6 træer af forskellige træsorter. Der plantes 4 grupper af træer ved gydebanksene og 3 grupper på den øvrige strækning, placering af de sidste 3 aftales ved plantningen.

Der skal i alt plantes 35 træer på strækningen. Inden for kronekanten plantes træer med en fordeling på 50 % rødél, 20 % hvidtjørn, 20 % hassel, 10 % egetræer. Rød-él plantes maksimalt 50 cm fra brinkfoden. De resterende træer ved kronekanten.

Ved plantning skal der udvises påpasselighed, således at så lidt som muligt af brinken påvirkes, for at minimere erosion.

Strækningen, der er tænkt beplantet er vist med grøn farve på nedenstående kort.

Figur 5: placering af træbeplantninger ved Skærup Å, samt udlægning af standsten

Udlægning af standsten og dødt ved

På hele strækning som fremgår af figur 5 udlægges der 50 standsten. Stenene udlægges med ca. 10 meters mellemrum. Ikke i et fast udlagt mønstre, nogle steder 1 meter mellem hver og andre steder op til 20 meter mellem hver. Stenene skal være mellem 150 og 250 mm store.

Der skal desuden udlægges 40 rødder fordelt på den strækning, hvor der ikke er gydebanker. De 20 af dem skal være 1 meter stamme resten med 1,5 meter stamme og en rodkage på min 30 cm og maksimal 50 cm. Stammen trykkes ned i vandløbsbunden eller siden, så det kun er rodkagen der er synlig. Stammerne skal minimum være 10 cm tykke og være fra løvtræ.

Midlertidig sandfang.

Sandfanget etableres ved at grave vandløbet 2 meter bredt på en 10 meter lang strækning og grave det 1 meter dybere. Sandfanget skal etableres inden genslyngning af vandløbet starter og nedenfor for den sidste gydebanke.

Materialet, der opgraves ved etablering, gemmes på stedet, så det kan lægges tilbage når sandfanget skal reetableres.

Det forventes at sandfanget skal tømmes 2 gange under projektet. Det opgravede materiale skal lægges i den strækning, der skal opfyldes.

Kreaturovergang på det gensnoede vandløb

Der etableres en mindst 4 meter lang kreaturbro på den gensnoede del af vandløbet. Hvilket kan sikre en fastholdelse af afgræsninger på begge sider af åen.

Det er aftalt med ejeren, at placeringen af broen aftales, når vandløbet er etableret og man bedre kan se, hvor broen skal placeres.

Broen laves ved at lægge et 4 meter lang rør ned med diameter på 1,2 meter. Røret lægges så den indvendige bund ligger 30 cm under bunden i vandløbet. Der lægges sten rundt om både indløb og udløb.

Broen etableres på matrikel nr. 15 e Andkær by, Gauerlund og over åen.

Styrt ved Sønderskovvej

Spærringen ved landevejen har et fald på ca. 30 cm efter landevejsbroen, samtidig er der ved lav vandføring så lille en vandstand på bundpladen i broen, så større fisk ikke kan svømme der.

Desuden er vandløbet dobbelt så bred under broen, som det øvrige vandløb og der et lille fald på bundpladen, de 2 ting sammen med faldet efter bundpladen gør, at stedet er svært passabelt ved små vandføringer.

Indsnævring af bro ved Sønderskovvej (odderpassage)

Broen har en bredde på 2,45 meter under vejen. Vandløbet op og nedstrøms har en bredde på 1,2 meter ifølge regulativet. Løsningen med det overbrede vandløb under broen, laves ved at smalle profilet ind, ved at lave en indsnævring på 0,3 meter i begge sider af broen.

Indsnævringen laves ved at lave en 0,5 meter høj hylde af beton. Hylde skal være 0,3 meter bred. Hylde skal forbindes med brinker på begge sider af broen.

Hævning af vandløbsbunden nedenfor broen ved Sønderskovvej

Faldet efter bundpladen fra broen er på 0,3 meter, udlignes på en 10 meter lang strækning.

Ved at hæve bunden med 0,25 meter i snit, får denne strækning et fald på 5 ‰.

Bredden på vandløbet efter broen er 1,6 meter i gennemsnit og en længde på 10 meter.

Der skal bruges ca. 5 m³ blandet sten og grus for at hæve bunden.

Brinken rettes til, så bundbredden er 1,6 meter ved udløb og efter 10 meter er den snævret ind til 1,2 meter.

For at stabilisere den udlagte bund godt efter udlægning, spredes der grus ud mellem de udlagte sten, så de fleste hulrum fyldes.

3) Tidsplan og udgifter

Arbejdet forventes udført i perioden september 2023 – april 2024.

Alle udgifter til projekteringen er dækket af den nationale ordning for vandløbsrestaurering. Udgifter til realisering finansieres af midler fra nationale- og/eller EU ordning for vandløbsrestaurering.

Administrationsgrundlag

Skærup Å er et kommunalt vandløb som er omfattet af et regulativ, med bestemmelser om vandløbets dimensioner, vedligeholdelse samt anvendelse.

Skærup Å er ifølge gældende vandplan målsat som vandløb med god økologisk tilstand for de fire kvalitetselementer smådyr, fisk, vandplanter og alger. Der må ikke gives tilladelse til projekter, der kan give anledning til at miljømålet ikke kan nås, eller at den aktuelle tilstand forringes. Vandløbet er desuden omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunens vurdering

Projektområdet ligger i vandområde 010412, som har ringe økologisk tilstand grundet tilstanden for vandplanter.

Invertebrater

Vandløbenes tilstand for vandløbsinsekter beregnes med Dansk Vandløbsfauna indeks, DVFI, hvor miljøtilstanden beskrives på en skala fra 1-7, hvor 1 karakteriserer et manglende eller ensidigt dyreliv, som ofte indeholder et stort antal forureningstolerante arter. DVFI 7 beskriver modsat et vandløb, hvor tilstanden er af høj kvalitet, og i disse vandløb findes en fauna, der oftest er både arts- og individrig – og med en række af rentvandsarter.

Den aktuelle tilstand for vandløbsinsekter i vandområdet er jf. statens basisanalyse (2019) faunaklasse 7, svarende til høj økologisk tilstand.

Ved seneste faunabedømmelse (2019) på vandløbsstation nr. 33000007, som ligger indenfor projektområdet, er tilstanden vurderet til faunaklasse 7.

Det er kommunens vurdering, at vandløbsreguleringen vil bidrage positivt til, at Skærup Å fortsat overholder kravene til smådyr i vandløbet.

Fisk:

Den aktuelle tilstand er jf. statens basisanalyse (2019) god. Tilstanden bygger på en fiskeundersøgelse fra 2017 foretaget af DTU aqua.

Ørredindekset anvendes primært til kvalitetsbestemmelse i type 1 vandløb, det vil sige i vandløb på op til to meters bredde, men kan også anvendes i større vandløb, hvor der er god strøm og groft substrat, og hvor ørred- og/eller lakseyngel forekommer. I type 1 vandløb som Skærup Å vurderes tilstanden ud fra antallet af laksefiskeyngel pr. 100 m² vandløb, i større vandløb vurderes tilstanden ud fra antallet af laksefiskeyngel pr. 100 meter vandløb.

På station 32000779 er der i 2019 af Miljøstyrelsen fundet 14 ørredyngel pr. 100 m vandløb, svarende til ringe tilstand.

Det er kommunens vurdering, at vandløbsreguleringen vil bidrage positivt i forhold til, at Vejle Å i fremtiden kan opnå god økologisk tilstand for fisk.

Vandplanter (makrofytter)

Den aktuelle tilstand er, jf. statens basisanalyse (2019) ringe. Tilstanden bygger på en planteundersøgelse foretaget af miljøstyrelsen i 2013 på station nr. 33000007.

Dansk VandløbsPlantelindeks (DVPI) opererer med en række indikatorarter for hver tilstandsklasse i indekset, der går fra 1 til 5, hvor 1 er dårlig tilstand, og 5 er høj økologisk tilstand.

Indikatorarter for DVPI 1-2 er grenet pindsvineknop, tagrør og rørgræs samt børstebladet vandaks og kruset vandaks. For DVPI 3 er vandpest den vigtigste indikatorart sammen med liden andemad og stor nælde, mens smalbladet mærke og enkelt pindsvineknop er indikatorarter for DVPI 4. For DVPI 5 findes en række indikatorarter, heriblandt storblomstret vandranunkel, mannasødgræs, arter af vandstjerne og svømmende vandaks.

Det er Vejle Kommunes vurdering, at projektet vil forbedre forholdene for vandplanter i vandløbet, og derfor ikke være til hinder for en fremtidig målpopfyldelse for vandplanter i vandområdet.

Alger (fytoplankton):

Staten har generelt ikke vurderet tilstanden for fytoplankton i vandløbene og tilstanden er ukendt i det pågældende vandområde. Da der er tale om et naturforbedrende projekt, er det Vejle Kommunes vurdering, at restaureringen ikke vil være til hinder for målpopfyldelse for kvalitetselementet.

Natura2000

Vejle Kommune skal, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter, foretage en vurdering af, om projektet vil påvirke Natura 2000 området væsentligt.

Da projektet ikke har nogen hydrologisk forbindelse til et Natura 2000 område og formålet er naturforbedring, er det Vejle Kommunes vurdering at projektet ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000 områder og de naturtyper og arter som fremgår af deres udpegningsgrundlag.

Bilag IV-arter

Indenfor en radius af 2 km fra projektområdet er der registreret fund af Odder, Spidssnudet frø og Hasselmus. Levevilkårene for fisk i området forbedres og dermed forbedres odderens fødegrundlag.

Da der ikke nedlægges vandhuller eller laves vandstandssænkning i området, vil projektet ikke have en negativ påvirkning af eventuelle padder i projektområdet. I skovene langs Skærup Å er der fund af Hasselmus. Hasselmusen er sårbar over for intensiv skovdrift og forstyrrelser i vinterperioden. Da projektet ikke fældes skov og krat eller skaber forstyrrelser nær artens levested vurderer kommunen at projektet ikke vil have en negativ påvirkning af artens fortsatte tilstedeværelse i området.

Høringssvar

Der er indkommet ét høringssvar fra fiskeristyrelsen. Høringssvaret og kommunens svar:

- Genslyngning af vandløbet etableres med skråningsanlæg på 1-1,5. Det kan anbefales, at det genslyngede vandløb etableres med varierende skråningsanlæg, således at der etableres et stejlere brinkanlæg (1:0,5-1) i ydersiden af sving og et fladere brinkanlæg (1:4-5) i indersiden af sving, med det formål at øge den fysiske variation i det nye forløb.

Kommunens bemærkning:

Når der laves vandplansprojekter, står der i bekendtgørelsen til disse, at anlæg ikke må laves med stejlere anlæg end 1,1,5, derfor er der ikke valgt et stejlere anlæg. Kommune er opmærksom på og vil lave varieret anlæg på strækningerne.

- Det fremgår af projektbeskrivelsen, at profiludvidelsen etableres ved at grave af den ene brink i et højere niveau end det eksisterende forløb, så der etableres en rende i den ene side af vandløbet. DTU Aqua anbefaler generelt at profiludvidelser etableres uden en decideret strømrrende og at bunden bygges op med grus. Etableres en strømrrende vil vandløbet ofte erodere kraftigst her og skabe et forløb i renden og aflejre sand på det lavere vand.

Kommunens bemærkning:

Profiludvidelsen er tænkt som en lille Ådal, hvor vandløbet kan boltre sig inden for de 5 meter, som er planlagt. Ved at grave den ene brink af, bliver der minimum af materialevandring i forbindelse med at vandløbet flytter sig inden for profilet. Desuden giver det ikke mening at låse vandløbet fast med grus i den eksisterende strømrrende, så vandløbet ikke kan flytte sig.

- Det anbefales at gydebankerne etableres af en vis længde (mindst 10 meter) for at sikre deres funktion på længere sigt og gerne med et fald på op til 5-6 promille i små vandløb med bredde på under 2 meter.

Kommunens bemærkning:

Fald ændres fra 3 til til 6 ‰ jf. Fiskeristyrelsens anbefaling. Længden fastholdes på 5 meter, da gydebankerne ligger så tæt, at det ellers ville blive en lang banke, på det planlagte sted.

- Røret der anvendes til kreaturovergang, bør være så stort som muligt, så det sikres at vandløbet kan løbe uhindret og naturligt gennem røret ved varierende vandføring.

Kommunens bemærkning:

Det valgte rør er så stort, at der ikke bliver indsnævring eller udvidelse af vandløbet, hvor overgangen anlægges.

- Det planlægges at snævre forløbet ind under broen for at sikre tilpas vanddybde for større fisk, der skal passere. Det kan i stedet anbefales, at vandstanden staves tilpas meget nedstrøms styrtet til, at der sikres passage uden at indsnævre vandløbet med beton. Kan det ikke undgås at indsnævre forløbet under broen anbefales det, at der anvendes sten- og/eller grus til at opbygge profilet.

Kommunens bemærkning:

Skærup Å afvander store befæstede områder, derfor kommer der meget vand, derfor mener kommunen ikke, at der kan bygges banketter op i sten og grus som kan holde til de vandmasser der kommer i vandløbet. Banketterne skal desuden være ret høje, da de altid skal være tørre, da de skal fungere som odderpassage. Det er ikke kun fisk, vi som kommune skal tænke på. Det er også planlagt at vandspejlet hæves nedenfor broen.

I øvrigt

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Tilladelsen fritager ikke for at søge om tilladelse efter anden lovgivning.

Hvis der er spørgsmål til tilladelsen, er du velkommen til at kontakte undertegnede på mail vandmiljo@vejle.dk eller telefon 21 81 85 50

Ved spørgsmål til projektet kan ansøger Tony Bygballe kontaktes på 21 37 76 45

Venlig hilsen

Annette Bonde

Klagevejledning efter vandløbsloven

Afgørelsen kan inden 4 uger efter offentliggørelse påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettiget er:

- ansøger,
- enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Sportsfiskerforbund.
- Kystdirektoratet

Klagevejledning efter naturbeskyttelsesloven

Afgørelsen kan inden 4 uger efter offentliggørelse påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettiget er:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Eventuel klage efter **vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven** skal være skriftlig og skal indsendes direkte til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden klagefristens udløb.

Klagen skal sendes direkte til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via klageportalen på www.borger.dk eller www.virk.dk

Medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet har en klage opsættende virkning. Hvis der er klaget, må tilladelsen således ikke udnyttes.

Hvis ansøger ikke inden 5 uger efter meddelelse har modtaget besked herfra om, at der er kommet klager, kan tilladelsen udnyttes.

Offentliggørelse af afgørelserne

Tilladelsen offentliggøres på Vejle Kommunes hjemmeside (www.vejle.dk/afgorelser) den 24. august 2023. Klagefristen er 4 uger, og udløber dermed den 21. september 2023.

Gebyr for klagesagsbehandling efter vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven

For behandling af klagen, der indbringes for Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Gebyret betales via klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på nævnets hjemmeside. Nævnet vil ikke påbegynde klagebehandlingen, før gebyret er modtaget.

Domstolene

Såfremt kommunens afgørelse ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet foreligger.

For afgørelser efter **Vandløbsloven** gælder ingen frist for sags-anlæggelse.

Lovhenvvisninger

Vandløbsloven 1217 af 25. januar 2019

Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering

Bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016

Naturbeskyttelsesloven

Lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021

Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovbekendtgørelse af 27. december 2016.

Forvaltningsloven

Forvaltningslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 27. december 2016